

Afd. Oude IJsselstreek

Varsseveld 22 juni 2012

Peter van de Wardt
Graaf van Lohnstraat 49
7051CB Varsseveld
Tel.: 0315-243478
E-mail: vandeWardtBruijtel@hetnet.nl

Vertrouwen, verbinden en loslaten,

“De huidige economische crisis, waarvan de burgers nu ook echt de gevolgen gaat merken, brengt grote economische en financiële onzekerheid en dus onrustige tijden met zich mee. Er is sprake van een opstekende storm, aldus minister De Jager van Financiën eind vorig jaar.

“Het mag duidelijk zijn: de hand moet op de knip. Onze ouders waren doordrongen van het besef dat je niet op de pof kunt leven, maar de afgelopen decennia hebben we ons gek laten maken door sprookjes van eeuwige economische groei en financiële producten die beloofden dat de bomen tot in de hemel groeien. Nu weten we: niets is minder waar. De jaren van groei zijn afgelopen. We moeten bezuinigen, niet omdat Brussel dat wil, maar omdat de wal het schip keert. Met een in aantal afnemende bevolking, navenant stijgende zorgkosten en een moordende wereldwijde economische competitie zijn drastische maatregelen vereist.”

Twee citaten uit het nieuwe boek “De staat van Morgen” van Adjiedj Bakas, trendwatcher des vaderlands. Tijdens het laatste VNG congres sprak hij op inspirerende wijze over “onze toekomst!” Het CDA heeft “onze toekomst” vertaald in drie waarden: **“Vertrouwen, verbinden en loslaten.** Voor “onze toekomst” zijn deze drie waarden van groot belang. Deze waarden worden eerst toegelicht waarna ze op de Jaarrekening 2011, de Eerste Berap en de Voorjaarsnota worden toegepast. Centraal staat natuurlijk de Voorjaarsnota 2012 en we sluiten af met een korte samenvatting.

“Vertrouwen”

Democratische rechtstaten functioneren beter naarmate er sprake is van een zeker vertrouwen van burgers in elkaar, van ondernemers en burgers in de overheid en van de overheid in burgers en ondernemers. Met het vertrouwen dat burgers hebben in hun overheid is het echter mis. Er is een kloof tussen burger en overheid.

“Verbinden”

“Decentraal waar het kan, centraal waar het moet!” wordt de nieuwe huisstijl van onze overheid. Het CDA wil dat de overheid loslaat wat de samenleving zelf kan doen en ordenend optreedt waar de markten falen. Wij geloven in de vitaliteit van de samenleving. Wij omarmen het idee van, de krachtige, actieve samenleving die zich noch door de overheid laat betuttelen, noch door de markt laat wegdrukken. Wij zien de overheid als een ordenende kracht, die ruimte creëert voor maatschappelijk initiatief, burgerparticipatie aanmoedigt en vitale coalities hun werk laat doen. Wij bieden ruimte aan burgers en bedrijven, aan mensen en organisaties die het heft in eigen hand nemen en verbindend zijn. Maar er zijn veel meer bewegingen, vaak gedragen door nieuwe professionals en gedreven burgers die zich niet laten ringeloren door de systemen, die vertrouwen op eigen kracht. Zij zijn de bruggenbouwers, de verbindingsofficieren. Hun product heet ‘binding’. Zij hechten zich nogal eens aan een plek, een territorium. Dat zijn de nieuwe plekken waar de systeemwereld een menselijk gezicht krijgt. Een wijk, een buurt - er is een gebied nodig waarin lokale overheden onder de mensen kunnen komen.

“Loslaten”

Deregulering vereist dat de overheid (lees; raad, college en ambtelijk organisatie) de kunst van het loslaten leert: meer vertrouwen in mensen en organisaties, beter omgaan met fouten, minder reageren op incidenten en meer moreel leiderschap tonen. Dat betekent dus minder bemoeienis met de uitvoering, meer accent op resultaten, ruimte om te experimenteren en meer accent op horizontale in plaats van verticale verantwoording. Het CDA blijft zich inzetten voor hen die we niet los kunnen en mogen laten of voor hen die tijdelijk even bij de hand genomen moeten worden.

Met de Zero Based Budgeting (ZBB) kantelt de gemeente naar de samenleving. Dit van grond-af-aan heroriënteren op de gemeente en haar inwoners raakt ook het college – en raadswerk. Juist ook dit werk, omdat de politiek de voorwaarden schept om als inwoner in de samenleving te functioneren. Dit betekent dus dat er een herkenbare en afgestemde werkwijze noodzakelijk is tussen het bestuurlijk – en raadsfunctioneren in het bijzonder en het gemeentelijk functioneren in het algemeen.

Dit betekent met name een andere werkwijze van college en raad op de volgende punten:

- Het doorontwikkelen van functie denken en doen naar rol denken en doen.
- Van volksvertegenwoordiger naar publiek leiderschap
- Duale taak verder versterken en doorontwikkelen
- Van volgend naar steeds meer visievormend
- Niet boven maar midden in de samenleving staan

Een appèl dat samenkomt in het werkwoord “loslaten”. Dat is een beweging van onderop. Een herontwerp vanuit de institutionele wereld op basis van de zuurstof van de leefwereld. Daarin is een hoofdrol weggelegd voor de werkwoorden: **Vertrouwen, Verbinden en Loslaten.**

En het vraagt om nieuwe vormen van leiderschap, waar de Engelse taal misschien wel de fraaiste formulering voor heeft gevonden: leading by stepping back.

Wat betekenen de drie woorden “Vertrouwen, Verbinden en Loslaten” voor de volgende stukken:

De Jaarrekening 2011: (ik citeer uit het persbericht van het college)

De gemeente Oude IJsselstreek sluit het jaar 2011 af met een overschot van circa € 420.000 op de jaarrekening. Dat blijkt uit de programmarekening en het programmaverslag 2011 van de gemeente Oude IJsselstreek: kortweg de Jaarrekening 2011. Het college heeft besloten dit overschot toe te voegen aan de algemene reserve van de gemeente.

Gerard van Balveren, wethouder van Financiën: "De jaarrekening 2011 is op orde. De groei van de uitgaven op de Wmo vraagt ons wel extra alert te blijven."

Wanneer de politiek het vertrouwen wil blijven waarmaken richting haar inwoners, dan vraagt de geciteerde tekst om een nadere toelichting. Om te voorkomen dat de toelichting te technisch wordt, licht ik e.e.a. toe met een praktisch voorbeeld.:

Iedereen van ons heeft een lopende rekening. Hierop wordt geld gestort, zoals b.v. salaris en er worden uitgaven gedaan, zoals b.v. de boodschappen. Wanneer men besluit om grote aankopen te doen dan heb je drie keuzemogelijkheden. Van de lopende rekening betalen of vanuit de spaarpot of lenen.

De gemeente Oude IJsselstreek heeft de volgende keuze gemaakt. Het CDA zegt nog niet of dit goed of fout is, maar onze inwoners hebben er wel recht op om dit te weten.

De Gemeente heeft naast de “normale” uitgaven uit de lopende rekening nog eens extra 6,8 miljoen euro uitgegeven aan:

Afbramerij, Extra storting voor risico woonvisie, Veranderkapitaal, Vereveningsfonds DRU, Wegbeheer en nog een aantal kleine posten.

Uiteindelijk sloot de lopende rekening dus aan het einde van het boekjaar 2011 af met een negatief bedrag van 6,5 miljoen euro. Om dit “rood staan” op de lopende rekening op te lossen voor het begin van het nieuwe jaar 2012 is er 7 miljoen euro uit de spaarpot van onze gemeente overgeschreven naar de lopende rekening. Dit betekent dus, dat onze “spaarpot” opnieuw geslonken is en dat de teller nu nog maar op 20 miljoen euro staat. Sinds 2010 is onze “spaarpot” gehalveerd en geslonken met 20 miljoen euro. Wat ook opvalt in deze jaarrekening is de toegenomen schuld. De schulden met een looptijd langer dan een jaar zijn netto toegenomen met 23 miljoen euro. Op dit moment heeft onze gemeente een schuld van 120 miljoen euro.

Wanneer we de beroemde EU-norm op de jaarrekening loslaten, dan krijgen we het volgende beeld: We delen de rentedragende schulden 120 milj. door het begrote bedrag 80 milj. $\times 100\% = 150\%$ De geldende norm is 60%. De huidige waarde voor Nederland is 68%. en voor Griekenland 150%.

Aangezien de liquiditeitsontwikkeling of beter gezegd het verloop van de kasstromen voor met name overheidsinstellingen de komende jaren een steeds belangrijkere plaats in gaat nemen bij de beoordeling van een financiële sterkte / zwakteanalyse van een overheidsinstelling heeft de CDA fractie de accountant gevraagd de jaarrekening uit te breiden met een zogenoemde staat van herkomst van besteding en middelen. Onze fractie gaat ervan uit dat deze staat nog aan de jaarrekening 2011 wordt toegevoegd.

De laatste opmerking over de jaarrekening is de vraag of het realistisch is om WOZ waarden van b.v. gemeentelijke eigendommen, zoals gemeentehuizen en zwembaden te gebruiken om te komen tot een “opgepompt” weerstandsvermogen.

Het woord “vertrouwen” doet een appèl op het transparant en volledig weergeven van de juiste cijfers en daarbij de juiste toelichting. Graag vragen wij hierop een reactie vanuit het college.

De eerste Berap 2012

verbindt de begroting 2012 met de eerste resultaten en geeft een doorkijk.

Een herstelbeleid vergt een stevige, eerlijke en brede aanpak. Deze crisis vergt meer dan bezuinigen. Het zijn niet alleen de cijfers die bepalend zijn. Het gaat om de mensen achter de cijfers. Het gaat er om die kracht te mobiliseren. Onze begroting moet naar een solide begrotingsevenwicht.

De ZBB discussie is verwerkt in de begroting 2012 en de eerste resultaten zijn nu zichtbaar. Het CDA vraagt zich wel af of op dit moment de werkelijke verbinding wordt gemaakt of dat de ZBB discussie alleen nog maar gaat over bezuinigingen om zo te zorgen dat de lopende begroting alsnog sluitend wordt gemaakt. De provincie volgt als toezichthouder nauwlettend onze verrichtingen en kijkt over onze schouder mee. De invoering van de scorekaart werpt haar eerste vruchten af.

Het college constateert in deze Berap dat voor het lopende boekjaar 2012 een besparingsbedrag van 437.000,- euro “niet op deze wijze te realiseren” is. Het CDA vindt het vreemd, dat het college dit wel meldt, maar vervolgens niet aangeeft hoe dit wel te gaan realiseren. Tijdens de raadsrotonde werd het CDA duidelijk gemaakt dat we dit jaar ook al weer mee – en tegenvallers verwachten en dat dit op dit moment een positief resultaat oplevert van 275.000,- euro. Het CDA is van mening dat een structureel te besparen bedrag niet mag worden weggestreept tegen mee – en tegenvallers vanuit het lopende boekjaar. De raad bepaalt de budgetten en de te behalen doelstellingen. Het college voert uit en rapporteert en komt vervolgens met mogelijke oplossingen. Dit geldt wat ons betreft ook voor de investeringsstaat. Wanneer het college nu constateert, dat er investeringen niet doorgaan of vertragen dan wil het CDA graag een toelichting over het waarom. De raad stelt de investeringsstaat vast en geeft daarmee het college opdracht om aan de slag te gaan.

Het CDA vindt, dat het college maar ook de raad onvoldoende verbinding zoekt met onze inwoners over de ingezette besparings / bezuinigings operatie. De ZBB discussie hoort volgens het CDA van onderop gevoerd te worden. Wij willen hierbij alvast een voorschot doen op de komende raadsvergadering m.b.t. de zwembaden. Het CDA heeft vanaf het begin de discussie "breed" aan willen vliegen. Vanuit de raadswerkgroep "accommodaties" een brede maatschappelijke discussie voeren over ALLE accommodaties, de inbreng en het draagvlak van de samenleving hierbij betrekken. Ook hierbij zijn de woorden vertrouwen, verbinden en loslaten van toepassing. In de voorliggende voorjaarsnota schrijft het college als eerste uitgangspunt de volgende tekst: "De gemeente ondersteunt de burger, maar stimuleert het zelforganiserend vermogen van de lokale samenleving". Zijn dit alleen maar mooie woorden! Dit is een mooi bruggetje naar de "Voorjaarsnota 2012".

De Voorjaarsnota:

"Loslaten" is niet het eerste woord waar een politicus aan denkt wanneer hij of zij in de politiek stapt. Toch zal het woord "loslaten" de komende jaren steeds meer worden gebruikt wanneer "de politiek" meent een "duut in het zakje te moeten doen" vanuit het oude denken. De overheid zal, gedwongen of niet, de komende jaren steeds meer gaan kantelen richting onze inwoners. Wanneer "loslaten" dan niet ook praktisch gebeurt zal elk initiatief of elk vraag vanuit of richting onze samenleving vastlopen in verzuring en frustratie. Dit betekent een cultuuromslag. In tegenstelling tot wat vaak gedacht en gedaan wordt om de oplossingen te zoeken in structuren. De voorjaarsnota 2012 geeft een goede aanzet tot dit "anders denken en doen". Maar het gevaar ligt ook hier op de loer. "De wens is de vader van de gedachte" is maar al te vaak waar. Daarom wil het CDA een aantal accenten zetten en college en raad oproepen hierop te reageren.

Algemene uitgangspunten:

Punt 1:

Het CDA wil meewerken om de subsidieverordening voor instellingen en verenigingen te herijken. Wat ons betreft is uitgangspunt geen besparingsmaatregel maar zoeken naar een nog betere aansluiting op de wensen en ideeën vanuit de samenleving. Wel zijn wij voorstander om samen vooraf algemene toetsingscriteria mee te geven, zodat er geen verkeerde verwachtingen worden gewekt. De ondersteuning bij het "wijkgericht werken" door derden partijen is wat het CDA betreft zo georganiseerd, dat het gaat om de bekende "handjes aan het bed". Het CDA wil dan ook nog dit jaar, voor de vaststelling van de begroting 2013 een grondige discussie over m.n. het Welzijnswerk en in het bijzonder de rol en inbreng van Fidessa.

Punt 2:

Samenwerking wordt het "sleutelwoord". Decentralisatie van overheidstaken vraagt om krachtige gemeenten en competente bestuurders. Dit houdt ook in dat we "het wiel niet meer alleen moeten gaan uitvinden". "Decentraal waar het kan, centraal waar het moet". De globalisering gaat door en de schaal van denken, doen en beleven gaat verder. Het CDA koestert de lokale gemeenschappen en omarmt het bekende "Naoberschap". Belangrijk is, om de komende jaren de juiste balans te vinden tussen "aanspreekbaar zijn" en "verantwoord besturen".

Punt 3:

Een vitale samenleving vraagt om een betrokken organisatie. Aanvoelen wat nodig is, inspelen op veranderingen en dicht bij inwoners, organisaties en bedrijven staan. Daarnaast vraagt het ook om leiderschap en ondernemerschap. Dit geldt niet alleen voor de ambtelijk organisatie maar ook voor de

politiek. Het CDA ondersteunt het stimuleren van (jonge) ondernemers en (her)gebruik van leegstaande gebouwen, m.n. in het buitengebied. Dit kan o.a. betekenen dat met name daar andere economische dragers ontstaan. Het CDA staat ook voor “iedereen die mee kan doen op de arbeidsmarkt werkt mee”. Daarom roept het CDA het college op om naast de huidige aanpassing van de aanbestedingsregels te komen met een raadsvoorstel **“Social Return on Investment”**

SROI houdt in dat een percentage van de aanneem- of loonsom wordt geïnvesteerd in werkgelegenheid voor werkzoekenden (ISWI / Wedeo) en/of stagiairs. Social Return on Investment is een vorm van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Via de Social Return on Investment-regeling draagt u als leverancier uit dat u betrokken bent bij de maatschappij en stimuleert u de economie. U geeft werkzoekenden en stagiairs een kans om kennis en werkervaring op te doen, waardoor zij een betere kans maken op de arbeidsmarkt.

Een moderne en noodzakelijke vorm van verbinden is een mesh-netwerk. Zo’n netwerk is ideaal voor de gebieden waar geen glasvezel komt, zoals het buitengebied van onze gemeente. Het is ook goedkoper. Dit zou gecombineerd kunnen worden met glasvezel dat in onze grotere kernen al wordt aangelegd. Hiermee zou de hele gemeente draadloos toegankelijk zijn. De Gemeente zou zelf “beheerder” van een mesh-infrastructuur kunnen zijn. Hierdoor kan de Gemeente het systeem toegankelijk maken voor bv. toerisme, eigen applicaties aanbieden en uitrollen over de hele gemeente.

Punt 4:

Solidariteit is een kernbegrip vanuit de grondbeginselen van het CDA. De titel van ons landelijk verkiezingsprogramma is dan ook “Iedereen”. Het gaat om iedereen. Jong en oud, klein en groot, rijk en arm, man en vrouw, ziek en gezond, student en gepensioneerde, stedeling en plattelander, ondernemer en werknemer, nieuwkomer en achterblijver. Het gaat misschien wel het meest om onze kinderen. Het CDA pleit daarom ook voor een voortvarende aanpak vanuit de “werkgroep sociaal” van de verdere uitwerking van het WMO beleidsplan en ontwikkeling van nieuw sociaal beleid.

Vertrouwen, verbinden en loslaten.

Het CDA heeft vertrouwen in de toekomst. Wel blijft zij, zoals ook de afgelopen jaren kritisch volgen en haar rol binnen en buiten deze raad met veel inzet vervullen. Met name de economische crises vragen om een gezamenlijke aanpak. Daarom ook heeft het CDA haar bereidheid getoond om samen met alle hier aanwezige politieke partijen te zoeken naar voorstellen en oplossingen voor de nog “extra” te besparen 1,1 miljoen euro.

Dit is geen gemakkelijke opgave. Maar wij willen graag verbinden en zoeken naar draagvlak en inbreng vanuit de kracht van onze samenleving. Want wij mogen trots zijn op zoveel vrijwilligers, betrokken inwoners, mensen die de hand aan de ploeg slaan en met zelfredzaamheid en “naoberschap” een voorbeeld zijn hoe het anders kan. Dit betekent ook loslaten. Initiatieven de ruimte geven, minder regels, minder bemoeizucht en meer waardering uitspreken voor initiatieven vanuit de samenleving.

“Iedereen” is de titel van ons verkiezingsprogramma. Iedereen telt mee, iedereen doet mee, is de basis voor een vitale, leefbare en werkbare samenleving. Daar hebben we alle partijen bij nodig.

Het CDA dankt de raadsfracties voor haar luisterend oor, haar kritische geluid en duale opstelling en voor de constructieve samenwerking.

Wij gaan er vanuit dat het college de uitdaging blijft aangaan om met name door de veranderende kijk op de samenleving en haar rol daarin ook invulling te blijven geven en te zoeken naar “vertrouwen, verbinden en loslaten.

De komende jaren vragen om meer leiderschap en visie op onze samenleving met een minder royale beurs. Juist nu komt het aan op creativiteit en inventiviteit.

De ambtelijk organisatie staat opnieuw aan de vooravond van een veranderingsproces. Het CDA dankt alle medewerkers voor zijn of haar bijdrage en de goede contacten.

Samenvatting:

CDA

“Vertrouwen”:

De toekomst van onze samenleving ligt dus bij mensen die zijn afgeknapt op de politiek. Als je deze groep niet meekrijgt, ga je naar een samenleving waar een grote groep niet meer deelneemt aan de democratie. Dan brokkelt dus de legitimatie van je systeem af.

“Verbinden”:

Het CDA is voorstander van een krachtige decentralisatie van beleid en krachtige gemeenten die dicht bij de burger staan. De overheid is er voor burgers en niet andersom.

Om vitale coalities tussen burgers en de drie “O’s” (Overheid, Organisaties en Ondernemers) van de grond te tillen stelt het CDA voor om te experimenteren, waarbij burgers en bedrijven (naar Brits voorbeeld) als “aandeelhouder” in maatschappelijke vraagstukken met ideeën en geld kunnen investeren in de “samenleving”.

“Loslaten”:

Onze “systeemwereld” is in toenemende mate losgezongen van onze “leefwereld”. De samenleving mag dan ingrijpend zijn veranderd, maar de gevestigde orde (lees: politiek) trekt zich daar weinig van aan. Niet alleen energieke burgers, maar ook gedreven professionals lopen daar in vast. Ze zien hun betrokkenheid wegvloeien in een beheersingscultuur, waarin alles vanuit beleid, politiek en overheid onder controle moet worden gehouden. Het ongenoegen daarover uit zich in een roep om vrijheid, om ruimte voor eigen initiatief, om zelforganisatie en eigen verantwoordelijkheid.

De Jaarrekening: Het CDA vraagt:

- Een reactie op onze toelichting op het persbericht van het college m.b.t. het rekeningresultaat.
- De jaarrekening uit te breiden met een zogenoemde staat van herkomst van besteding en middelen?
- Of het realistisch is om WOZ waarden van b.v. gemeentelijke eigendommen, zoals gemeentehuizen en zwembaden te gebruiken om te komen tot een “opgepompt” weerstandsvermogen?

De Eerste Berap: Het CDA vraagt:

- Het college om alsnog bij de raad te komen met een voorstel om het besparingsbedrag van 437.000,- euro nog dit jaar te gaan realiseren?
- Het college om met een overzicht te komen van de te realiseren investeringen dit jaar, niet te realiseren investeringen (met toelichting) en de raad te raadplegen over te maken keuzes?
- De raad om alsnog voortvarend uitvoering te geven aan een eerder aangenomen motie om te komen met een werkgroep “Accommodaties” waarbij samenspraak en inspraak uitgangspunt is.

De Voorjaarsnota: Het CDA roept op:

- Om in samenspraak te komen tot een herijking van de subsidieverordening en nog dit najaar een grondige discussie te gaan voeren over onze uitgangspunten m.b.t. Welzijn en de rol van Fidessa.
- Om naast de huidige aanpassing van de aanbestedingsregels te komen met een raadsvoorstel:
“Social Return on Investment”
- Om voortvarend te gaan werken aan de uitvoering van een mesh-netwerk.
- Om een voortvarende aanpak vanuit de “werkgroep sociaal” van de verdere uitwerking van het WMO beleidsplan en ontwikkeling van nieuw sociaal beleid.

“Loslaten vraagt om vertrouwen. Vertrouwen leert verbinden. Verbinden begint bij loslaten”